

The ambivalent character of story «Without Mind» is also determined. The author inclines to think that the Ukrainian realism had lyric, romantic and psychological features.

Conclusion. *The researcher persuades that Ukrainian realism didn't exist in absolute, classic form, so it acquired lyric, romantic and psychological features, at the late state it was revealed in close and organic connections with early modernism. These opinions are confirmed by the material of I. Nechui-Levytsky's literary works.*

Keywords: *populism, modernism, tradition, letter, story, psychology, neurotic, voluntarism, ambivalent, Europeanism, feminist, decadent, satire.*

Одержано редакцією – 21.03.2018 р.

Прийнято до публікації – 17.04.2018 р.

УДК 82 (091): 821.161.2

ВАСИЛЬЧУК Микола Миколайович,
кандидат філологічних наук, доцент
кафедри філології Коломийського
навчально-наукового інституту ДВНЗ
«Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»
e-mail: mykolavasylichuk@ukr.net

ГУЦУЛЬСЬКИЙ РАКУРС ТВОРЧОСТІ СИДОРА ВОРОБКЕВИЧА (ХУДОЖНЯ ПРОЗА І ДРАМАТУРГІЯ)

Статтю присвячено особливостям відображення Гуцульщини в художній прозі та драматургії українського письменника Сидора Воробкевича (1836–1903). Дослідник відзначає, що Сидір Воробкевич, який не був гуцулом, у своїй художній творчості, залежно від потреби, міг «вживатися» й у різні етнографічні реалії, створюючи необхідний колорит текстів. Нетривале перебування і праця священиком у населених пунктах Буковинської Гуцульщини (тепер – у складі Республіки Румунія) дало митцеві розуміння регіональних особливостей Карпат і збагатило його літературну творчість.

Матеріалом для статті стали два твори Сидора Воробкевича: оповідання «Що людей єднає» (1895) і мелодрама «Гнат приблуда» (1875). У статті зазначено, що Сидір Воробкевич вдало підбирає й використовує деталі, характерні для побуту, фольклору, ментальності гуцулів. Вказано на методи й прийоми, які письменник застосовує для того, щоб надати текстам гуцульського «забарвлення». Наголошується, що митець вдало підбирає й використовує деталі, характерні для духовного й матеріального світу гуцулів. Водночас звертається увага на те, що, на відміну від уродженця Гуцульщини Юрія Федьковича, для якого регіональний колорит Карпат був органічним, Сидір Воробкевич творив стилізації, виконані зі смаком і високим рівнем творчої майстерності.

Ключові слова: *оповідання, п'єса, герой, мотив, підтекст, романтизм, проблема, інтерпретація, дослідження, дискурс, аспект, міф, сюжет, діалект, театр, світогляд, творчість, середовище, лексика, фольклор, етнографія, Гуцульщина, Буковина, Черемош, Чорногора.*

Постановка проблеми. Український письменник, композитор, музично-культурний діяч Сидір Воробкевич (1836–1903) був вихідцем з міського середовища Чернівців. Однак, «скінчивши богословіє, Ізидор Воробкевич був від 1861 р. священиком в Давиденях, де пробув чотири роки, і в Руській Молдавиці в горах поміж гуцулами до 30. XI. 1867 р. За той час він читав і писав дуже багато» (Осип Маковей) [1, 5]. Праця поза Чернівцями сприяла знайомству письменника з рідним краєм, розширила світогляд письменника, збагатила новими враженнями, які знаходили відгомін у творчості. Це й дало підстави Осипові Маковееві писати про Воробкевича як про «знімченого русина в далекім гуцульськiм селі буковинських Карпат» [2, 403].

Залишившись сиротою, Сидір Воробкевич виховувався у своїх дідуся й бабусі в містечку Кіцмані на Буковині. І лише після закінчення навчання, ставши священиком, він опинився в іншому середовищі. Особливо цікавим був період тривалістю близько двох років, який він провів поміж гуцулів. Буковина – край багатий на представників різних національностей. Та й українці тут різнилися між собою, залежно від того, до якої етнографічної групи вони належали. Горяни з Буковинської Гуцульщини (її значна частина тепер перебуває у складі Республіки Румунія) справили на письменника особливе враження своєю несхожістю з іншими мешканцями рівнинних територій, які до цього бачив Сидір Воробкевич.

Усе це знайшло відображення у його багатій літературній спадщині. Письменник на самому початку своєї поетичної творчості стояв на романтичних засадах [3, 317]. Гуцульщина теж постає в його ранніх творах у романтичному навісвітленні. Серед віршів, написаних 1863 р., знаходимо й першу згадку про саму Гуцульщину (а не лише про Карпати, на території яких живуть представники різних етнічних груп) – диптих «Гуцулка» (у примітках Осип Маковей зазначає, що мова йде про танець) [4, 392]. Загалом про поетичну гуцуліану цього автора ми опублікували окремі дослідження [5; 6, 17–35]. У цій праці покажемо, як Гуцульщину письменник відображає у своїй художній прозі та драматургії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Про творчість Сидора Воробкевича існує чимало праць, авторами яких в різний час були Іван Франко, Осип Маковей, Микола Юрійчук та ін. Осмислення цієї багатогранної мистецької постаті триває. Серед найновіших досліджень – праця літературознавця Богдана Мельничука про Сидора Воробкевича у художній літературі [7]. Разом з тим впадає у вічі, що масив новочасних публікацій, за незначним винятком, це здебільшого довідки-персоналії, або популяризаторські статті (газетні замітки, довідки в туристичних путівниках тощо) [8; 9; 10]; на це ж вказують і бібліографічні праці [11]. При цьому про Гуцульщину згадують лише принагідно: як про факт з біографії Сидора Воробкевича, цілковито упускаючи з уваги «гуцульський» аспект його художньої творчості.

Мета статті. Метою цієї статті є розгляд художньої прози (оповідання «Що людей єднає») і драматургії (мелодрама «Гнат прибулда») Сидора Воробкевича з точки зору відображення ним гуцульських реалій. Це доповнить панораму гуцульського дискурсу творчості Сидора Воробкевича, започатковану нами розмовою про його поетичну гуцуліану [5].

Виклад основного матеріалу. Сидір Воробкевич не був гуцулом, на Гуцульщині прожив нетривалий час. Тому й не мав підстав, аби всю свою творчість присвячувати цьому регіонові. До теми Гуцульщини він звертався лише тоді, коли цього вимагав творчий задум. В інших випадках Сидір Воробкевич сповідував правило: «читателеві однаково, де то все діялося» [11, 298]. Серед творів художньої прози, позначених як гуцульські, – оповідання Воробкевича «Що людей єднає» (1895).

Автор показує суперечку за полонину двох заможних гуцулів – Федора Дередути та Леся Борсука. Тому вже з перших рядків налаштовує читача на «гуцульський лад»: «На зеленій Буковині, між високими Карпатськими горами, над річкою Молдовицею – давно се діялось – жили два заможні гуцули» [11, 291]. Гірський колорит в оповіданні Воробкевич створює через опис місця дії, наголошуючи на особливостях рельєфу, а також на високому рівневі достатку обох господарів. Усе це потрібно для того, щоб розкрити характер сусідських стосунків і показати відсутність явних причин до ворожнечі: «Тепер таких маючих газдів-гуцулів і зі свічкою не знайти на цілій руській Гуцульщині» [11, 292].

Сидір Воробкевич відхиляється від чіткого викладу і ніби принагідно веде мову про сучасний йому стан життя в гуцульському регіоні. Це типовий романтичний прийом, у якому теперішнє злиденне становище гуцулів протиставляється колишньому заможному життю. Автор оповідає про зміну околиць після того, як тут поставили «німецький тартак», винищили ліси, знищили пстругів. Та, головне, призвели до зубожіння колись

заможних гуцулів: «А дуки-гуцули, що мали колись свої власні ліси й полонини, а сороківчики бербеницями міряли, мучаться й горюють на зрубі та в тартаку і втирають дріявим сардаком дрібний, кривавий піт із свого чола. Збідніли неборачиська, звелися на ніщо, клята брага-горілка та крайнє недбальство наробили чимало лиха, вигнали із загороди і послідній хвіст» [11, 292]. Письменник малює картину крайнього зубожіння мешканців Гуцульщини внаслідок втручання у їхній звичний спосіб життя «цивілізації»: промислової розробки лісів, споювання мешканців Карпат. Ця проблема насправді хвилювала Воробкевича. Він звертався до неї і в поезії, і в прозі, і навіть у своєму листуванні. Зокрема три десятки років перед появою цього оповідання (ще 1 березня 1865 р.), у листі до редакції літературно-наукового журналу народовського напрямку «Нива» (Львів) він писав: «Ви мислите, що в наших Карпатах, гди гуцули живуть, поезія-доля розвиваєсь і процвітає. Хорони боже! Все ся минуло, і Довбуша часи буйні, гуцульський раз свободний народ тепер ореть в тяжкім панськім плузі-ярмі, служить княжні горівці і пропиває не лиш зарібок за тесанне дерева, за коленне гонтів, но і увесь масток, полонину, хатину, худібку і все, що має. Гуцульський нарід лежить недужий і лиш як серце то пригадає, як раз бувало, – то лиш тогди дума-гуцулка з глибини серця ллється. Хоть, може, дума сегодне написалась, но вона належить до минувших століть, що вона описує, не знайдеш межи гуцулами ні знака» [11, 541]. Можливо, Воробкевич сам собі боявся зізнатися, що й у попередні століття загальна маса мешканців регіону була бідною, отож велич Гуцульщини – не що інше, як міф, породжений романтизмом.

Сидір Воробкевич в оповіданні «Що людей єднає» як справжній романтик відзначив, що «давно се діялось», отож гуцули ще були заможними і могли витратити свої статки на судові суперечки за полонину. Його герої за вісімнадцять років тяжби потратили більше грошей, аніж вартувала земля, за яку вони сперечалися. Все це потрібно письменникові, щоб показати «старовіцькі» характери гуцулів. Саме буйність вдачі героїв оповідання, їхня неосвіченість та марновірність призводять до трагічних наслідків. Причина початку ворожнечі проста: у Леся від удару блискавки згоріла хата, і він повірив циганці-ворожці, що стихію наслав сусід Федір.

В оповіданні «Що людей єднає» – мелодраматичний сюжет: Лесева донька Калина закохана в сина Федора – Кузьму; батько дівчини хоче бачити своїм зятем слугу-вівчаря Юрія; намагаючись убити Козьму, Юрій гине сам. Про те, що автор веде мову про Гуцульщину, ми віримо йому на слово. Тобто, у самому тексті не відтворено колориту цього регіону.

Перевіряючи тексти Воробкевича на їхню «гуцульськість», бачимо, що вони лише майстерна стилізація, тоді як, для прикладу, проза його сучасника і землянина Юрія Федьковича – органічно гуцульська. Сидір Воробкевич надавав прозі потрібного колориту, послідовно вводячи у нього відповідний лексичний матеріал та символіку, тоді як Федькович мислив як гуцул. Для Воробкевича ж писати про Гуцульщину було те саме, що й створювати «образ з минулості сербських чорногорців» – повість «Месьт чорногорця».

Не органічно гуцульським, а твором «з гуцульського життя» є й мелодрама Сидора Воробкевича «Гнат прибула» (1875). Це один з вісімнадцяти драматичних творів Воробкевича (надруковані лише окремі з них). Твір знаний, бо майже два десятки років був у репертуарі Львівського театру «Руської бесіди».

Письменник розповідає історію кохання вдовиної доньки Катерини і зайшого сироти Гната. Герої, аби врешті поєднати свої долі, проходять через складні випробування: обмову Гната багацьким сином Семеном, рекрутчину, участь у війні в Італії.

Багато попрацював Воробкевич, щоб творові надати гуцульського колориту. Здається, він подекуди навіть надуживає регіонально забарвленими словами, які мають свідчити про те, що дія відбувається на Гуцульщині: *гуцул, дедик, легінь, топірець, черес, кіптарець, кресаня, трембіта, полонина, плай, трунь, кошара, бриндзя, гуслянка, вурда,*

кулеша. Згадує назви гуцульських рік (Черемош, Прут), використовує маловживану назву регіону – карпатська Верховина.

Помітно, що Воробкевич хоч і не був гуцулом, але він уважний до деталей і подробиць полонинського життя. Здається, письменник серйозно вивчав побут і спосіб відгінного скотарства гуцулів, бо звертає увагу на деталі: «Тепер осінні ботей збивають, тепер вівці з бриндзи вийшли і лиш на гусянку дояться» [11, 434]. Він підмічає особливості характеру гуцулів, для яких літуванням з вівцями на полонинах стає способом і змістом життя. Тому й здобутки вони міряють успіхом своєї праці. Зокрема це бачимо із самохарактеристики старого чабана Кифіра: «Мою бриндзю, мою вурду то клади і цареві на стіл – не сором; мою гусянку – бач осінню – то не раз вже і світлий владика з Черновець їв» [11, 403].

Автор торкається і внутрішнього світу гуцулів, і суто зовнішніх ознак. Так у монолозі дівчини Марійки, зверненому до парубка-вівчаря Андрія, розкрито елементи гуцульського світогляду, заснованого на принципах взаємовідповідності форми і змісту: «Приберися файненько у сорочку біленьку, у червоний черес, у мережаний кіптарець, у крисаню з павами, а потім поговоримо» [11, 436].

Письменник вдало використовує народну фразеологію, яка базується на використанні елементів одягу. Зокрема, про матеріальне благополуччя герой п'єси говорить так: «Знаєш, ще черес повний!» [11, 411]. Тобто, мова про пояс-черес, який слугував для гуцулів ще й гаманцем. Письменник, зважаючи на найменші деталі, використовує усічення імені особи, притаманне східнокарпатському діалектові: «Парá», замість повного імені «Параско» («Ходи-но, Парá» [11, 411]). Саме з таких, здавалося б, незначних деталей і вимальовується «гуцульське» тло Воробкевичевої мелодрами.

В епізоді із залицанням Семена до Катерини Воробкевич використовує «формулу неможливого», відому ще з «Повісті временних літ», але перенесену на гуцульський ґрунт («Катерино, тоді від тебе щезну, коли Черемош горі течиме» [11, 400]). Нині навіть не можна сказати, чи це фольклорне запозичення, чи суто авторський прийом.

Річка Черемош і в інтерпретації Воробкевича виступає символом звільнення від життєвих труднощів («Волієш її в Черемоші утопити, ніж їй з тим людоїдом вік зав'язати!» [11, 394]). Але все ж гірські ріки у п'єсі відіграють властиву їм роль водних шляхів – ними сплавляють ліс. У монолозі Гната, який є самохарактеристикою героя, Воробкевич перелічує традиційні заняття чоловіків гуцульського регіону: «Горює бідний від днини до ночі, Черемошем і Прутом гонить сплави аж у Волощину, за серною лазить, за вовком і медведем слідить, не сидить на печі, не приглядається у дзеркалі» [11, 395]. В іншому місці п'єси автор розширює перелік господарських занять гуцулів: «Іду шукати роботи. Буду вугля палити, в зрубі латри складати, Черемошем і Прутом дараби гонити. [...] Як чорний віл криватиму, щоб до чогось доробився і свій притулок мав» [11, 399].

У п'єсі звучить яскраво окреслена тема соціальної несправедливості щодо розподілу гірських багатств. Її автор подав у формі Семенових роздумів про полювання: «Пани та мандатори стріляли доти, поки не стало. Казали, що все, що в лісі, в ріці, то все їх. Мудрагелі, нема що казати. [...] Скот з божої кошари для всего люду, так для багача, як для бідного, для пана і гуцула» [11, 407–408]. Ці роздуми близькі до «екологічно» насажених рядків оповідання «Що людей єднає», в яких змальовано руйнівні наслідки приходу в гори «цивілізації» і технічного прогресу: вирубування лісів, нищення річок і риби. Водночас Воробкевич, прямо не заперечуючи мисливство як вид промислу, все ж «карає» Семена (впаде у прірву) і за його ставлення до людей, і за надмірне захоплення мисливством, яким він займався не з необхідності вижити, а від нічого робити.

Сидір Воробкевич, творчість якого розвивалася в руслі романтизму, не оминув гуцульських легенд, вірувань, демонології. Зокрема на рівні слабо окресленого мотиву автор веде мову про Чорногору як місце, де збираються чарівниці («Іде бігцем, бо місяць у серп, а чарівниці вже по Чорній горі гуляють!» [11, 411]). У монолозі божевільної Анниці, побудованому за принципом потоку свідомості, Воробкевич згадує гуцульську легенду про підземні палати, в яких сховано великі коштовності («У тих палатах гірський кріль

сидить! А якого там золота! І сонечко перед ним темніє» [11, 424]). Цей мотив перегукується з Федьковичевим «Королем Гуцулом».

Старий чабан Кифір у Воробкевича – не лише добрий господар, а й людина, яка розуміє природу рідної Гуцульщини, і з її допомогою допомагає іншим («На зіллях знається, як який лікар. Лазить по Чорній горі і зілля збирає, коріння копає. [...] До него люди тьмою, як на відпуст, ходять – з далеких сторін, аж від Сучави» [11, 405–406]). Водночас Кифір – це й певною мірою гуцульський характерник. Він посвячений у тасмниці гір, знає щось більше, ніж інші. Тому й отримує з уст стрільця Микити таку характеристику: «Рідкий, секретний чоловік! Кажуть – не знаю, чи правда, – що він навіть знає, де Довбушевий скарб лежить, і знається навіть з тими духами, котрі золота і срібла стережуть» [11, 406].

Воробкевич досить оригінально розробляє у творі тему опришківства. Семен нахваляється тим, що своїми стрілецькими успіхами завдячує магічному артефактові – Довбушевій кулі. Вибудовуючи розмову мисливців з ватагом Кифіром, Воробкевич переповідає народну легенду, розподіливши її фрагменти між учасниками бесіди. Мова не лише про саму кулю, а й про те, хто нею володів і як вона потрапила до Семена: «Чув я за ту кулю. Говорили, – не знаю, чи правда, – що старий Дарійчук з Селятина ту кулю мав... Його дід з опришками гайдамакував» [11, 409], – каже Кифір. А Семен розкриває її подальший шлях до нього: «Славний Довбуш і до сьогоднішньої днини жив би, до него стріла не бралась, шабля, як від кремениці, відлітала... Дав ту кулю неборак Дзвінковій жінці і через то марно загинув... Кажуть, що від Дзвінки та куля Дарійчукам дісталася, а вони опришкували ще, може, гарніше від Довбуша» [11, 409]. Ватаг Кифір додає про Дарійчуків: «Велось їм до якогось часу, аж Дарієва жінка зрадила [...]. Коло Сольки при битім шляху ой там кракав ворон над Дарієвою головою» [11, 409]. Таким чином, розподіливши фрагменти легенди між двома оповідачами, які її поєднали, Воробкевич майстерно приховує легендарність оповіді, зводячи її до рівня історичного переказу. Ще більшої реалістичності мовленого досягнуто тоді, коли Семен показує товаришам Довбушеву кулю, яку він постійно носить у чересі. Воробкевич створює враження наближення до артефакту, пов'язаного з Довбушем, а водночас насаженого опришківською історією та гуцульською міфологією: «Сю кулю носив у реміні славний ватажок-гайдамака Довбуш. Він її на великдень з пасхою святив, у дев'ятьох водах мив, дев'ятьма зіллями курив і самого чорта не боявся. Отсе куля Довбушева! (Показує)» [11, 410].

Таким чином, Сидір Воробкевич у «мелодрамі з гуцульського життя в п'ятьох діях» «Гнат Приблуда» зумів піти далі за просту мелодраматичну історію. Він створив «друге дно» п'єси, яке має легендарно-міфологічну насаженість.

Висновки. Сидір Воробкевич у своїх творах на тему Гуцульщини використовує регіонально забарвлену лексику, етнографічні елементи, а також елементи гуцульського фольклору та демонології. Все це дає йому змогу правдиво відтворити певний колорит, наголосити, в якому саме регіоні Карпат відбувається дія того чи іншого твору. Водночас помітно, що, на відміну від Юрія Федьковича, який органічно засвоїв колорит Гуцульщини, Сидір Воробкевич все ж таки творив стилізації, але виконані зі смаком і високим рівнем творчої майстерності. Письменник надавав прозі потрібного колориту, послідовно вводячи у нього відповідний лексичний матеріал та символіку, тоді як Юрій Федькович мислив як гуцул.

Список використаної літератури

1. Маковей О. Ізидор Воробкевич. *Твори Ізидора Воробкевича*. Львів, 1909. Т. 1. С. 5–8.
2. Маковей О. Загальні замітки про поезію Ізидора Воробкевича. *Твори Ізидора Воробкевича*. Львів, 1909. Т. 1. С. 400–408.
3. Енциклопедія Українознавства: словникова частина / за ред. В. Кубійовича. Львів, 1993. Т. 1. С. 1–400.
4. Воробкевич С. *Твори Ізидора Воробкевича*. Львів, 1909. Т. 1. 418 с.
5. Васильчук М. Образ Гуцульщини в поезії Сидора Воробкевича. *Гуцульщина в гомоні віків: матеріали міжнар. наук.-практ. конф.* (Львів, 6 трав. 2011 р.). Львів, 2011. С. 371–390.
6. Васильчук М. Профілі: література і краєзнавство. Коломия, 2012. 400 с.

7. Мельничук Б. Сидір Воробкевич у художній літературі: до 180-річчя від народження видатного письменника й композитора. *Буковинський журнал*. 2016. № 3–4. С. 88–97.
8. Мельничук Б., Юрійчук М. Воробкевич Сидір Іванович. *Енциклопедія сучасної України*. Київ, 2007. Т. 5. С. 162–163.
9. Шевченко Н. Сидір Воробкевич. *Чернівці: 100 відомих адрес: довідник туриста-краєзнавця*. Чернівці, 2007. С. 146–147.
10. Богайчук М. Воробкевич Сидір Іванович. *Література і мистецтво Буковини в іменах: словник-довідник*. Чернівці, 2005. С. 58.
11. Воробкевич С. Твори. Ужгород, 1986. 562 с.

References

1. Makovei, O. (1909). Izydor Vorobkevych. *The works of Izydor Vorobkevych*. V. 1. Lviv: From print. NTSH. 5–8 (in Ukr.).
2. Makovey, O. (1909). General notes about poetry of Izydor Vorobkevych. *The works of Izydor Vorobkevych*. V. 1. Lviv: From print. NTSS, 1909. 400–408 (in Ukr.).
3. Encyclopedia of Ukrainian Studies: vocabulary (1993). Ed. V. Kubyovych. V. 1. Lviv. 1–400 (in Ukr.).
4. Vorobkevych, S. (1909). *The works of Izydor Vorobkevych*. V. 1. Lviv: From print. NTSS. 418 (Ukr.).
5. Vasylichuk, M. (2011). The image of Hutsulshchyna in the poetry of Sydor Vorobkevych. *Hutsulshchyna in the sound of voices of ages: Materials of the international scientific and practical conference* (Lviv, May 6, 2011). Lviv: Triad plus. 371–390 (in Ukr.).
6. Vasylichuk, M. (2012). *Profiles: Literature and regional ethnography*. Kolomyia (in Ukr.).
7. Melnychuk, B. (2016). Sydir Vorobkevych in fiction: to the 180th anniversary of birth of an outstanding writer and composer. *Bukovynskyj gurnal* (Bukovinsky magazine), 3–4, 88–97 (in Ukr.).
8. Melnychuk, B. (2007). Vorobkevych Sydir Ivanovych. *Encyclopedia of modern Ukraine*. V. 5. Kyiv. 162–163 (in Ukr.).
9. Shevchenko, N. (2007). Sydir Vorobkevych. *Chernivtsi: 100 famous addresses: reference book of a tourist and regional ethnographer*. Chernivtsi. 146–147 (in Ukr.).
10. Bogaychuk, M. (2005). Vorobkevych Sydir Ivanovych. *Literature and art of Bukovyna in names: vocabulary- reference book*. Chernivtsi, 58 (in Ukr.).
11. Vorobkevych, C. (1986). *Works*. Uzhgorod: the Carpathians. 562 (in Ukr.).

VASYLCHUK Mykola Mykolayovych,

candidate of Philological Sciences,

Associate Professor at the Department of Philology

at Kolomyia Institute of Vasyl Stefanyk

Precarpathian State University

e-mail: mykolavasylichuk@ukr.net

HUTSULIAN VIEWPOINT OF CREATIVE WORK OF SYDOR VOROBKEVYCH (FICTIONAL PROSE AND DRAMATURGY)

Abstract. Introduction. Sydir Vorobkevych (1836–1903), Ukrainian writer and music-cultural figure, is a native of the city of Chernivtsi. Two years of his life (until 1867) he spent about as a priest among Hutsuls in the village of Ruska Moldavytsia (Southern Bukovina). It favours the acquaintance with his native land, expanded his conception of the world, enriched with new impressions, that were reflected in writer's artwork.

At the very beginning of literary work, he stood on a romantic basis. Hutsulshchyna also appears in the early works of Vorobkevych in romantic reproduction. The first of the poems written about Hutsulshchyna is the diptych «Gutsulka» (1863). In general, a significant amount of poetry texts of Sydor Vorobkevych is devoted to Hutsulshchyna. This region of the Carpathians is poorer represented in artistic prose and dramaturgy.

Purpose. The purpose of this article is the examination of examples of fictional prose (story «What people unites») and drama (melodrama «Strayed Gnat») by Sydor Vorobkevych in terms of displaying Hutsul realities in them. This will complement the panorama of Hutsul discourse of poetry by Sydor Vorobkevych that we have begun in previous publications.

Originality. This article reveals new aspects of creative work of Sydor Vorobkevych. The researcher draws attention to the reflection of Hutsulshchyna in fictional prose and drama of this author. In his sight there are the peculiarities of creation of Hutsul colouring by Sydor Vorobkevych. In particular, the researcher notes that Sydor Vorobkevych successfully selects and uses the details, typical for everyday life, folklore, mentality of Hutsuls. Using the comparative method in literary criticism, the author compares approaches to the reflection of the Hutsul colouring, typical for Sydor Vorobkevych and Yuriy Fedkovych.

Results. *Sydir Vorobkevych was not Hutsul, that is why he had no reason to devote all his works to this region. He approached to the theme of Hutsulshchyna only when the creative conception required it.*

In «Hutsul» story «What people unites» (1895), the author shows a controversy over the valley of two wealthy Hutsuls – Fedir Dereduda and Lesya Borsuk. Vorobkevych creates mountain colouring in the story through description of the place of action, emphasizing the peculiarities of the relief, as well as the high standard of prosperity of both owners. The narrative has a melodramatic plot: Les' daughter Kalyna is in love with Fedir's son Kuzma; the girl's father wants to have Yuriy as son-in-law; Yuriy dies trying to kill Kuzma. The fact that the author speaks about Hutsulshchyna, we take on trust. That is the text does not reproduce the colouring of this region.

Not completely Hutsul, but a piece of «Hutsul life» is also the melodrama of Sydor Vorobkevych «Strayed Gnat» (1875). The writer tells the story of love of the widow's daughter Kateryna and the abandoned orphan Gnat. In order to finally combine their destinies, the heroes go through difficult trials.

Vorobkevych sometimes even exceeds with regionally colored words, which must testify that the action takes place in Hutsulshchyna.

He is attentive to the details and specialties of the mountain valleys life; notes the peculiarities of Hutsuls' temper, for which spending summer with the sheep on the valleys becomes the way and content of being. The author touches both the inner world of Hutsuls and only external signs. He successfully uses popular phraseology, which is based on the use of clothing elements. Author lists traditional occupation of men of Hutsul region: timber rafting, hunting, burning of charcoal.

In the play the bright theme of social iniquity concerning the distribution of mountain wealth sounds.

Sydir Vorobkevych, creative work of which developed in the sphere of romanticism, had not passed over Hutsul legends, beliefs, demonology.

Conclusion. Sydir Vorobkevych in his works about Hutsulshchyna uses regionally-colored vocabulary, ethnographic elements as well as the elements of Hutsul folklore and demonology. All this gives him the opportunity in a truthful manner to reproduce a certain colouring, to emphasize in what exactly region of the Carpathians the act of one or another work is being performed. At the same time, it is noticeable that in contrast to Yuriy Fedkovych, who organically learned the colouring of Hutsulshchyna, Sydir Vorobkevych nevertheless made stylization, but executed with sense of taste and high level of creative skill. The writer provided the prose with the necessary colouring, consistently introducing the appropriate lexical material and symbols in it, whereas Yuriy Fedkovych thought as a Hutsul.

Key words: *narrative, play, hero, motive, subtext, romanticism, problem, interpretation, research, discourse, aspect, myth, plot, dialect, theater, world-view, creativity, environment, vocabulary, folklore, ethnography, Hutsulshchyna, Bukovina, Cheremosh, Chornogora.*

Одержано редакцією – 28.03.2018 р.

Прийнято до публікації – 17.04.2018 р.

УДК 821.161.2.09

АТАМАНЧУК Вікторія Петрівна,
кандидат філологічних наук,
доцент, докторант кафедри історії
української літератури, теорії літератури та
літературної творчості Інституту
філології Київського національного
університету імені Тараса Шевченка
e-mail: victoriaatamanchuk@gmail.com

ДРАМАТИЧНА ТЕТРАЛОГІЯ ГНАТА ХОТКЕВИЧА «БОГДАН ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ»: ІДЕЇ ТА ХУДОЖНІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ

У статті окреслено структуру драматичної тетралогії Г. Хоткевича «Богдан Хмельницький»; визначено жанрові ознаки твору; простежено взаємозумовленість змістових та формотворчих складників; аналізовано історіософські концепції, втілені у драмі, та їх художнє вираження; досліджено ідеї, які структурують зміст і форму твору Г. Хоткевича. Увагу приділено